

Skottlandsresa 2/9-9/9 2005 med Anders Granberg

2/9 Tidig avresa 4.30 från Täby till Arlanda. Vi åkte via Schiphol, Amsterdam där en *tornfalk* sågs vidare mot Glasgow. Hann med planet i sista (!) minuten efter 1½ timmes köande på Schiphol. Passkontrollen rena katastrofen.

Mötte vår reseledare Margareta och resten av gruppen i Glasgow. Stadstur och besök på Barrel Collection, en privat samling av blandad konst. Julle och jag gick en sväng på stan och kollade in några pubar. Kokt kolja på hotellet och sen en öl till på äldsta puben i Glasgow. Nästan medvetlös av trötthet på kvällen.

3/9 Gick en promenad utmed floden på morgonen. Gott om den brittiska rasen av *silltrut* (graelisii) Åkte från Glasgow via Loch Lomond. Kort fikastopp vid pittoreska Luss. *Engelska sädesärlor*, *hus-* och *ladusvalor* i luften. Stannade vid Inverary och gick på whiskeyshop. Det lokalt blandade märket **Loch Fyne** provades och inhandlades. Div handarbetsaffärer besöktes också. En *toppskarv* tillsammans med några *storskarvar* ute i vattnet. *Svartkråkor* tillsammans med *råkor* på väg upp till Inverary. Där sågs en trolig *hybrid grå/svart*. Västligare ute på Islay och c a 2 mil norr om Glasgow sågs enbart gråkråkor. Nästan så att de följer highland-gränsen. Utmed Loch Fyne, söder om Inverary sågs den enda *fiskgjusen* på resan. En ovanlig art på Skottland.

Kort stopp vid Tarbert innan vi tog färjan från Kennacraig ut till Port Ascaig på Islay. Vid färjeterminalen sågs några *storspovar* och 2 juv *kentska tärnor*. Färjturen var ganska blåsig, dock slapp vi hård sjögång. Enstaka *ejdrar* och en *sjöorrehanne* i sundet ut. Dessutom 2 av både *stor-* och *smålom*.

Ute till havs hände inte mycket förrän vi var mitt i Sound of Gigha då ett 100-tal *mindre lira* flög runt båten. Dessutom lika många *havsulor* och ett 10-tal *stormfåglar* och *tretåiga måsar*. Enstaka *sillgrisslor* och 2 *tumlare* sågs också.

Framme på Islay åkte vi till Bunnahabhain destillery. Tydligen hade det blivit en ändring utan att vår reseledare sett det och när vi väl fick kontakt flyttades destillerituren till Bruichladdich vid Portnahaven, längst till väster på Islay. Detta destillery låg lika naturskönt vid havet som det förra. Vid stranden gick några *skärpiplärkor* och *ormvråk* sågs också. På destilleriet prövades en 10-årig **Bruichladdich** och en 2:nd edition 50% som också inhandlades. Guidningen av ägarens dotter (?) som hade skrivit små noteringar på handen.

Vi åkte ner till hotellet i Port Ellen. Fort in på puben för att se Skottland mot Italien (1-1) och sen middag. Stämning var hög på puben även om nog hälften av alla pubbesökare var svenska medelålders män...

Dagens art: mindre lira

4/9 Tidig morgon och promenad några km med Julle ut mot havskanten. På stranden i stan en flock med 20-tal *större strandpipare* och enstaka *storspovar*. Några *havsulor* och de båda skarvarterna sågs också. Bland husen sprang *skär-* och *ängspiplärkor* och en flock *steglitsor* samt *starflockar*. Några *turkdovor* hoade på taken.

Första destilleribesöket var Ardbeg. Guiden hade försovit sig så det blev väntan även här. Det gjorde inget för vädret var strålande, omgivning om möjligt ännu naturskönare än i går och på

stranden sågs en *strömstare* och en vacker hane *forsärla* bland *skärpiplärkorna*. Luften var fylld av *starar* och *svalor* och i tången gick båda raserna av *sädesärla*.

Till slut kom vår enormt bakfulle unge guide Angus som visade sig vara den allra mest passionerade guiden av alla. Vi bjöds på 10-årig **Ardbeg** och 53% cask strength som också inhandlades. Angus var tvungen att få i sig nått att äta men lämnade oss med besöksförrådet av whiskey om vi lovade att inte dricka den 40-åriga... En Serendipity prövades också.

När vi lämnat destilleriet skymtades en *örn* mellan kullarna. Den får dock förbli obestämd. Vi åkte ett par mil upp till Bowmore där vi åt lunch, Haggis- och kycklingkorv. Julle prövade den osannolika rätten "färska pilgrimsmusslor i Lagavulinsås". Snäll som han är fick jag smaka, för det ville man ju ha ätit av innan man dör. Medan Julle m fl fortsatte på pubar jäktade jag ut till bukten vid Bowmore där jag gick efter strandvägen. De tidiga "drammen" på Ardbeg gjorde att det krävdes en rask promenad och frisk luft. Fantastisk vadarbuk med 17 *roskarlar*, 20 tal *myspov* och *storspov* och över 200 *strandskator*. Resans enda *svart-* och *gluttsnäppa* sågs också. På tillbakavägen såg en flock med *kärrensäppor* och ytterligare en hane *forsärla*.

På **Bowmore** prövades deras 12-åriga. Jag fick även jobba ett tag med att vända på det groende kornet, där stärkelsen omvandlas till socker. Groning sker på golv och för att temperaturen ska hållas jämn måste det vändas runt då och då.

Sen ner igen för det tredje destilleriet. **Laphroig**, där deras 10-åriga prövades. Inhandlade en "quarter cask". Mycket torv, tjära och dieselolja. En riktig machowhisky, enligt Karin och Jan, resans whiskeyexperter.

Margareta, Julle och jag vandrade de tre kilometrarna tillbaks till hotellet. De båda höll inte skådartakt så jag lodade lite efter och såg bl a ett par *ormvråkar*, en flock på 80 *hämplingar* samt en hane *svarthakad buskskvätta*, en oväntad observation. Som vanligt middag tillsammans med gruppen på kvällen och som vanligt tog det minst 2 timmar att få in de tre rätterna...

Dagens art: svarthakad buskskvätta

5/9 Julle hängde inte med på morgonen, tyvärr visade det sig, för vid samma havsstrand som vi var vid dan innan låg en *utter* och käkade fisk. Troligen såg den mig för den försvann snabbt.. I övrigt samma arter som morgonen innan.

Vi tog färjan från Islay tillbaks till Kennacraig. Denna gång åkte vi från Port Ellen. Och denna gång var havet lugnare. Betydligt färre *liror* men över 100 *sillgrisslor*. Riktigt häftigt var också de 23 *tumlar*-observationerna. Då vattnet var lugnare och fler ögon spanade sågs de mycket enklare.

Lunchstop i Tarbert där Julle och jag tog var sin fish&chips och satte oss på en utkikssoffa. En *smådopping* och *tre rödbenor* kunde hängas in.

Efter incheckning på hotellet i **Oban** hade vi guidad tur på destilleriet. Proffsig, men inte alls lika charmig som de föregående. Vi prövade deras 14-åriga.

Middag och pubbesök. Firade uttekrysset med en **Isle of Jura** och en **Lagavullin**. Ja, så blev det en **Caol Ila** också. Det var ju ändå ett nytt kryss av utter. Vid det här laget smakade alla sorter ungefär lika...

Dagens art: utter

6/9 En morgonpromenad med Julle. Inte lätt att hitta några bra obsställen i Oban. Morgonen gav några *gråsäl*, ett par *tobisgrisslor* i hamnen, *drillsnäppa*, och flera orädda *skärpiplärkor* på riktigt närhåll.

Vi tog den välfyllda 10-färjan från Oban till Craignure på Mull. Fin överfart med en honfärgad *blå kärrhök* utanför hamnen på en av småöarna. Vidare lite *säl* men bara enstaka av havsfåglarna. En *kustlabb* som jagade *silvertärnor* förgyllde överfarten. Framme på Mull tog vi den smala vägen ut till Fionport för vidare färjning till Iona. Julle och jag var med gruppen ett tag men hoppade kyrkan för en lite längre promenad till nordspetsen av ön. Någon storval blev det inte men otroligt vackert där vi åt vår medhavda matsäck med utsikt över Atlanten. Solsken, nästan vindstilla och 20 grader varmt och några *tordmular*. Som Enskär i oktober...

På hemvägen från Mull blev jag uppmärksam på två stora fåglar på långt håll som var *kungsörnar*. Vid färjeläget hann Julle få i sig en öl. Han är fenomenal på att hitta tid till det. Jag spanade på stranden och fick se ytterligare en hanne *forsär*.

Hemfärden till Oban var om möjligt ännu finare med ett 20-tal *säl* och en *tumlare*. Dessutom en *storlabb*, denna gång och denna gång jagades *tretåig mås*.

På kvällen mer pubar och jag provade en **Higland Park** från Orkneyöarna.

Dagens art: storlabb

7/9 Morgonpromenaden i Oban gav inte så mycket. En juv *gråtrut* hade fått tag i en studsboll och det såg rätt kul ut när den hela tiden skulle ha tag i den. Vi sa adjö till Oban och fortsatte österut. Först ett kort fikastopp vid Calender. Nere vid den lilla floden sågs en *mink* och dessutom 2 *rörhönor*. Lite flockar av *bofink* i träden.

Lunchstoppet var vid Aberfoyle. Rusade in och köpte några mackor och satte mig ner vid floden där. Stötte direkt en *strömstare*. Verkade vara en häckning i strandbrinken då ytterligare en sågs. Vid tredje tuggan på min ägg&baconsmörgås kom så en *kungsfiskare* svepande över ån.

Destilleribesöket denna dag var vid **Glengoyne**. Deras 10-åriga prövades. Riktigt god, fast nu orkade jag inte släpa hem mer. Utanför provsmakningsrummet fanns en liten damm. Vid kanten gick en honfärgad *forsär*, resans fjärde. Utanför i dalgången svävade några *ormvråkar* och 100-tals *ängspiplärkor* och *svalor*.

Framme i Glasgow, där vi bodde på flotta, men ack så charmlösa SAS Radison. Benny och Niklas, 2 fotbollsinresserade Stockholmskillar hade nosat upp en perfekt sportbar för Norge-Skottlandmatchen. Rolig och hög stämning särskilt som Skottland vann med 2-1. Någon Englandsmatch blev det inte då detta flotta hotell hade den långsammaste och sämsta betjäningen hittills. På kvällen den äldsta Glasgowbaren igen för några av oss. Lite whiskyprovning. Jag provade en **Tallisker** och en **Glennkinchie**. Dagens art: kungsfiskare

8/9 Vi åkte den korta biten till Edinburgh där vi hade stadsrundtur med buss. Ett längre stopp på slottet innan vi tog in på hotellet. Grabbarna käkade lunch på en pub och Haggis med ett par Tennants gav lokal karaktär av det hela. Dessutom kunde vi på stället se den upphetsande cricketmatchen "the Ashes" mellan England och Australien. England ledde med 367-4 fast det var tydligen Australien som gjort bäst ifrån sig...

Vi gick sen på milleniebygget om jordens tillblivelse. Lite häftiga effekter, men jag undrar vad man vill med en sån utställning/show egentligen. Framme åkte finskjortan på för nu tog Margareta Jan, Karin, Julle och mig på Whiskey Society. Värsta herrklubben! Jan ordnade en provkollektion med **Glennlivet**, från Spayside, **Caul Ila** från Islay, **Highland Park** från Orkney och **Blair Athol** från östra högländerna. Kul att sitta där som värsta connaisseuren och försöka uppfatta lukter som "damhandväska" eller "honung på digestivekex". Tyvärr blir jag nog ingen riktig kännare, fast det är kul.

Vi var rätt "rökiga" till middagen som piggades upp av den mest förvirrade servitören hittills. På kvällen gick alla till en fin pub i närheten och där prövades en **Bunnahabhain**. Han knappt upp till hotellet innan jag somnade.

9/9 Frukosten kl 7 avbröts av ett brandalarm. Synd om mig som precis skulle få in mitt kaffe, men värre för Julle och alla andra gäster som stod i duschen. Relativt snabb evakuering i alla fall. Svenskarna på hotellet tyckte mest det var onödigt, men här tog man sånt mer seriöst. Visade sig bara vara vidbränd toast.

Vi tog en långpromenad i Edinburgh, Julle och jag innan vi äntrade bussen till flygplatsen och transporten hem. Vi var mer rutinerade på Schiphol så passgenomgång tog bara en dryg halvtimme...

Eva G. väntade på Arlanda och jag hade nog någon tanke på att komma hem, men klokt nog stannade jag över. Vi firade resan med att öppna två av Julles(!) flaskor med Glenngoyne och Serendipity. Nästa morgon tidig hemresa utan problem. Ja, det höll ju på att sluta i totalfiasko. När jag bar in från bilen höll jag den öppnade ryggsäcken upp och ner och all whiskey ramlade ut på verandan. Allt höll dock och nu får det allt bli ett par vita veckor...

Nicke Helldorff 10/9 2005

Fågellista Skottland 2-9/9 2005

Smålom	2 ex utanför Kennacraig
Storlom	2 ex utanför Kennacraig
Smådopping	1 ex Tarbert
Stormfågel	enstaka ex från Islayfärjan
Mindre lira	Toppdag 3/9 med minst 100 ex Islayfärjan, 10 ex överfarten mot Mull
Havssula	Toppdag 3/9 med minst 100 ex Islayfärjan
Storskarv	Allmän
Toppskarv	täml allmän
Häger	allmän i alla lämpliga lokaler
Knölsvan	enstaka
Grågås	enstaka
Kanadagås	3 ex Edinburgh

Gräsand	täml allmän
Ejder	bara sporadiskt förekommande vid kusten, de flesta obsar unga hanar sk hälsningar.
Sjööorre	1 hane 3/9, 5 hanar 1 hona 5/9 utanför Kennacraig
Småskrak	enstaka vid kusten
Blå kärrhök	1 honfärgad 6/9 utanför Oban
Ormvråk	enstaka dagligen, 4 ex Glengoine 6/9
Kungsörn	2 ex Mull 6/9
Fiskgjuse	1 ex s om Invarary 3/9
Tornfalk	enstaka
Fasan	enstaka
Rörhöna	2 ex Calender 7/9
Strandskata	allmän vid rätt lokal. T ex mer än 200 ex Bowmore
Större strandpipare	20-tal vid stranden i Port Ellen. Enstaka obsar.
Sandlöpare	1 ex Fionport 6/9
Kärrensäppa	20-tal vid Bowmore 4/9
Myrspov	20-tal vid Bowmore 4/9
Storspov	enstaka, 20-tal vid Bowmore 4/9
Svartsnäppa	1 ex sommardräkt(?) Bowmore
Rödbena	3 ex Tarbert 5/9
Gluttsnäppa	1 ex Bowmore
Drillsnäppa	1 ex hörd Oban 6/9
Roskarl	17 ex utmed stranden i Bowmore
Kustlabb	1 ex jagandes tärnor på överfarten Oban-Mull 6/9
Storlabb	1 ex jagandes tretåig mås och gråtrut på hemfärden Mull-Oban
Skrattmås	enstaka
Fiskmås	enstaka
Silltrut	10-tal inne i Glasgow 3/9 alla mycket ljusa av rasen <i>L. f. graellsii</i>
Gråtrut	allmän. Finns inte trutdöd på Brittiska öarna?
Havstrut	enstaka
Tretåig mås	10-tal individer vid varje havspassage
Kentsk tärna	2 juv Kennacraig 3/9, 1 ad Oban-Mull 6/9
Silvertärna	(fisktärna?) 10-tal Oban-Mull 6/9
Sillgrissla	Stora mängder vid alla havspassager. Vinterdräkt/ungfågeldräkt. Minst 100 mellan Islay och KennaCraig 5/9. Säkert förbisedd.
Tordmule	Några individer (-10) vid Iona
Tobisgrissla	Några individer i vinterdräkt i Obans hamn
Tamduva	dagligen
Ringduva	enstaka
Turkduva	enstaka i varje liten stad
Kungsfiskare	1 ex vid floden i Aberfoyle 7/9
Ladusvala	mycket allmän
Hissvala	mycket allmän
Ängspiplärka	vanlig
Skärpiplärka	vanlig vid alla kustlokaler
Forsärsla	1 ex Ardbeg, 1 ex Bowmore, 1 ex Craignure, 1 ex Glengoyne
Sädesärsla	vanlig, den vanliga <i>M. f. flava</i> vanligare än engelsk sädesärsla <i>M. f. yarelli</i>
Strömstare	1 ex Ardbeg, 2 ex Aberfoyle
Gärdsmyg	vanlig
Rödhake	vanlig

Svarthakad busksvätta	1 hane s om Port Ellen 4/9
Stenskvätta	enstaka, bl a Edinburghs slott 8/9
Koltrast	1 ex Iona
Taltrast	1 ex Iona
Blåmes	enstaka Calender och Aberfoyle
Talgoxe	1 hörd Aberfoyle
Skata	enstaka i närheten av Glasgow
Kaja	tämligen. allmän
Råka	allmän
Kråka	Svartkråka i närheten av Glasgow och Edinburgh. En trolig hybrid utanför Inverary. Nordväst därom gråkråka!
Korp	enstaka
Stare	flockar på Islay, sjungandes lite varstans i övrigt
Gråsparv	enstaka i småstäderna, 1 ex slog i fönstret inne på Laphroig
Bofink	bara obsar från Calender och Aberfoyle
Grönfink	1 ex Port Ellen
Steglits	20-tal Port Ellen
Hämpling	80-tal Port Ellen samt enstaka

Däggdjur

Fälthare	1 ex Port Ellen
Mink	1 ex Calender simmandes över floden
Utter	1 ex Port Ellen 4/9. Min första utter!!!
Gråsäl hamn	Flera observationer fpå skären vid bägge färjeöverfarterna. Flera ex i Obans
Tumlare	2 ex 3/9, 23 ex 5/9 bl en kalv observationer från Islayfärjan, 1 ex Mullfärjan 6/9
Ob. Delfin	troligen Rissos delfin sågs bäst av Anders 5/9